

Tresors de paper

Més de 235.000 volums s'alineen en els sis quilòmetres i mig de prestatgeries que hi ha a les seves dependències. A la Biblioteca Pública de Girona s'hi pot trobar des de l'última novetat literària fins a manuscrits del segle XIII d'un valor incalculable, passant per una llarguíssima llista de títols de llibres, publicacions periòdiques, gravats, partitures, cartes nàutiques, edicions d'àudio i de vídeo...

TEXT: ALFONS PETIT FOTOGRAFIES: MARC MARTÍ

La Biblioteca Pública de Girona mostra milers de llibres en les seves sales de lectura, situades a la planta baixa de la Casa de Cultura de la ciutat. Però en té moltíssims més en unes sales plenes de prestatgeries que ocupen part de les altres plantes de l'edifici, i que no estan obertes al públic. És en aquestes sales on es poden trobar els grans tresors de la Biblioteca: manuscrits del segle XIII, incunables de procedència diversa, edicions de bibliòfil, gravats de gran valor, col·leccions de partitures musicals... «Aquesta és la gran diferència que hi ha entre una biblioteca nova i una com la nostra», comenta Teresa García, directora de la Biblioteca de Girona des del 1987. «La finalitat principal d'una biblioteca nova és la lectura, mentre que en el nostre cas també hi té un paper destacat proporcionar material per a la investigació», afegeix.

La Biblioteca de Girona va ser creada l'any 1848. Com les de les altres capitals de província de l'Estat espanyol, va néixer arran de la desamortització dels béns eclesíastics (desamortització de Mendizábal) i de la supressió de les ordes religioses, amb l'objectiu de reunir els llibres dels convents abandonats. Aquell any 1848, el fons de la biblioteca estava format per 7.642 volums.

L'any 1951 es va traslladar des del seu primer emplaçament, al carrer de la Força, a l'actual, on hi havia l'antic Hospici. Des de l'any 1966 comparteix espai amb la Casa de Cultura, i des del 1980 la gestiona la Generalitat de Catalunya, tot i que es manté la seva titularitat estatal. L'última ampliació de la Biblioteca, que actualment ocupa una superfície total de 2.015 metres quadrats, és de l'any 1995, però s'està pendent del projecte més ambiciós, que s'hauria d'executar abans del 2006, i que suposarà la remodelació total de l'equipament, que passarà a tenir més espai i unes instal·lacions més ben condicionades.

EL FONS PATRIMONIAL

El fons patrimonial de la Biblioteca de Girona el formen tots els materials que s'hi conserven anteriors a l'any 1900, i es divideix en el fons de patrimoni antic, el fons de patrimoni gironí i les col·leccions especials.

En l'actualitat, el fons antic té gairebé 18.000 llibres i més de 700 títols de publicacions periòdiques, a més de gravats, mapes, partitures mu-

sicals, etc. L'integren alguns dels volums més valuosos dels fons de la biblioteca (s'hi conserven 153 manuscrits dels segles XII al XIX —tots microfilmats perquè puguin ser consultats— i 166 incunables —edicions impreses abans del 1500—, alguns dels quals són peces úniques). Teresa García mostra, satisfeta, alguna d'aquestes joies: una Bíblia manuscrita de principis del segle XIII procedent del monestir de Sant Feliu de Guíxols; un incunable únic procedent de Montserrat; un altre incunable d'Òpera, de Lactanci, fet a Roma el 1468, que és el més antic que es conserva a la Biblioteca i també l'edició impresa més antiga de l'obra de Lactanci (només hi ha dos exemplars més a l'Estat espanyol, a Barcelona i Madrid); un altre incunable de *Supplementum chronicarum orbis ab initio mundi*, de Jacobus Philippus de Bergam, editat a Venècia el 1490 i que

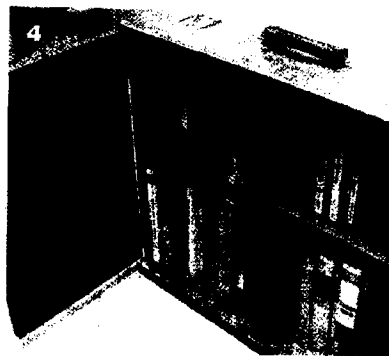

El fons antic

Està integrat per alguns dels volums més valuosos de la Biblioteca Pública de Girona: s'hi conserven 153 manuscrits dels segles XII al XIX —microfilmats perquè puguin ser consultats— i 166 incunables, alguns dels quals són peces úniques

en la seva crònica de la història del món, des de la creació, arriba a parlar de l'inici del setge de Granada per part dels Reis Catòlics... La directora de la Biblioteca fa parlar l'atenció sobre la qualitat del paper, sobre la seva bona conservació, sobre l'evolució de les tipografies, sobre la riquesa de les lletres capitulars —que en els incunables es feien a mà sobre els fulls impresos, per la qual cosa n'hi ha alguns inacabats—...

Teresa García també es mostra orgullosa quan ensenya alguns exemplars del fons patrimonial gironí de la Biblioteca. Aquest fons està integrat per totes les obres impreses a les comarques gironines, les d'autor gironí i totes les que tracten de Girona i comarques. Comenta, per exemple, un llibre de cuina imprès a Girona l'any 1770; la *Gazeta de Girona* del 4 de gener del 1793; el gravat de la Batalla del Duc de Noailles (al Ter) del 27 de maig del 1694; la revista per a poetes locals que el 1906 editava un barber gironí i que va batejar amb el nom de *Stakanovich*, una locció capil·lar; l'únic exemplar que es conserva del pri- Passa a la pàgina 4

Fotos:

1 Capitular pintada a mà d'«Òpera», un incunable de Lactanci imprès a Roma el 1468. És l'incunable més antic que es conserva a la Biblioteca de Girona i també l'edició impresa més antiga de l'obra de Lactanci.

2 Una de les moltes partitures musicals que es conserven a la Biblioteca de Girona. Aquesta està il·lustrada amb l'escut de la ciutat.

3 Incunable del segle XVI, originari de Montserrat, i considerat una peça única. No se'n conserva la portada però al colofó del volum hi ha informació sobre el seu origen.

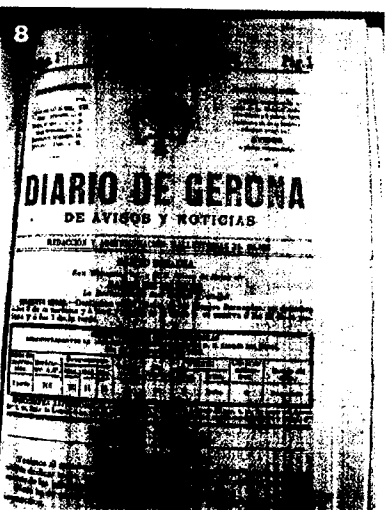
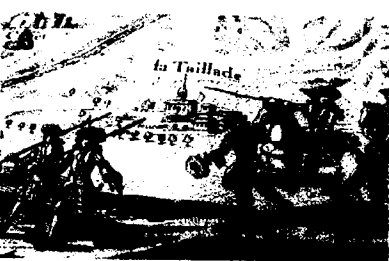
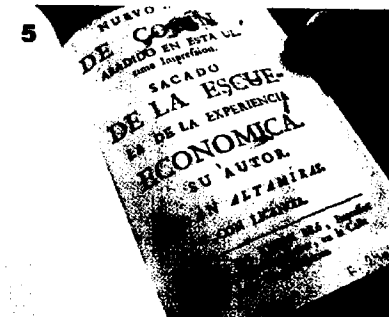
4 Una «biblioteca vitgera», que s'usava als anys 50 per portar llibres de la biblioteca de Girona als municipis de la demarcació. Teresa García espera que algun dia pugui formar part d'un Museu de la Biblioteca.

5 Un llibre de cuina de Juan Altamiras imprès a Girona per Josep Bró (1770).

6 Detall d'un gravat sobre la batalla del Ter (batalla del Duc de Noailles), del 27 de maig del 1694.

7 Una il·lustració del «Supplementum chronicarum orbis ab initio mundi», de Jacobus Philippus de Bergam, imprès a Venècia el 1490. És una mena de crònica de la humanitat que comença amb la creació del món i s'acaba el 1490, esmentant, per exemple, les lluites dels Reis Catòlics per la ciutat de Granada.

8 El primer número del «Diario de Girona de Avisos y Noticias», iniciador de l'actual Diari de Girona, del 28 de setembre del 1889.

Va de la pàgina 2 mer número, del 28 de setembre del 1889, del *Diario de Girona de avisos y noticias*, iniciador de l'actual Diari de Girona; edicions de bibliòfil, facsímils...

Entre les col·leccions especials del fons patrimonial de la Biblioteca de Girona hi ha els 3.533 manuscrits que es van presentar al *Certamen Literario* que entre 1872 i 1901 va convocar l'*Asociación Literaria de Girona*; les partitures musicals dels Fons Pagans, Baró i dels *Coros y Danzas de la Sección Femenina*; les obres de medicina dels Fons Oms i Busquets Mundet; les obres de dret del Fons Obiols; a més de goigs, exlibris, cartografia antiga i moderna, gravats, postals, cartells, programes de festa major, etc.

El fons patrimonial de la Biblioteca Pública de Girona es pot consultar únicament en aquest recinte —i algunes peces només en microfilmació— i es nodreix bàsicament de donacions. «Si comprem alguna cosa, és gironina», explica Teresa García, que és llicenciada en història medieval i membre del cos facultatiu d'arxivers i bibliotecaris de l'Estat.

UNA BIBLIOTECA VIVA

Però aquesta funció de preservació de la memòria escrita —en funció de les disponibilitats pressupostàries, a més, es van restaurant els volums en més mal estat, i microfilmant o digitalitzant aquells que és recomanable no remenar massa— no és l'única de la Biblioteca de Girona, que en l'actualitat reuneix 235.444 volums (sobretot llibres, però també CDs de música, DVDs, videos i CD-Roms) i 2.200 títols de publicacions periòdiques. Els usuaris —l'any passat van ser 269.010— poden consultar els materials a les sales de lectura de la biblioteca i, en molts casos, endur-se'ls a casa en préstec —el 2003 se'n van fer 111.327—. Per aconseguir-ho només cal obtenir el carnet corresponent, que es fa de manera gratuïta —l'any passat se'n van expedir 3.365 i ja n'hi ha un total de 27.531.

Per atendre les demandes dels usuaris, la Biblioteca disposa cada any d'un pressupost per

Fotos:

9

Un bust de Francesc Eiximenis, obra de l'artista Domènec Fita, que es conserva a les dependències interiors de la Biblioteca Pública de Girona.

10

Una empleada de la Biblioteca torna uns llibres a una de les moltes sales del recinte que no estan obertes al públic.

11

Teresa García dirigeix la Biblioteca Pública de Girona des del 1987.

12

Volums antics en una altra de les sales no obertes al públic de la Biblioteca, que ocupa part de la planta baixa i de les sis plantes de la Casa de Cultura.

13

Una de les sales de lectura del recinte.

14

Un dels aparells recentment instal·lats que permeten que l'usuari gestioni ell mateix el préstec de determinats llibres, videos, CDs i DVDs.

15

Part del personal de la Biblioteca Pública de Girona, que formen un total de catorze persones.

a l'adquisició de nous materials. L'any passat s'hi van destinar 66.060 euros (12.301 dels quals van ser per a subscripcions a 104 publicacions periòdiques). «Els llibres els triem l'equip de la biblioteca —apunta Teresa García—, en funció de criteris diversos: per completar col·leccions, les noverats de Sant Jordi, la qualitat o l'interès literari, les ofertes que poden fer les editorials. No es marquen cap percentatge sobre les adquisicions en català i castellà —hi ha llibres en català i en castellà que ja ens arriben pels programes de suport a l'edició de les administracions; pel que fa a la resta, valorem l'interès de l'obra i si es tracta de traduccions, o de llibres per a la mainada, si que optem pel català—, i prioritzen tot el que està relacionat amb les comarques gironines: «Tot el que sabem que es publica ho comprem o ho demanem, i mirem d'actualitzar el fons d'autors gironins; a més, intentem tenir-ne dos exemplars, un en dipòsit i un altre per als préstecs».